

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
 זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'חי

ערב שבת קודש
פרשת משפטים
 כ"ג בשבט התשע"ד

יוצא לאור על ידי
 מכון ליובאוויטש שעליד
צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

(כלשהו, כדי לומר הקדיש), חצי קדיש, מוסף⁴⁵.
 אמירת ההלל כסדר התפילה חשובה יותר
 מאמירתו בציבור⁴⁶.
 בקשר למצוות ומבצעי חג הפורים, כתב הרבי:
 "אשר כל זה דורש זמן והכנה ופעולה - על-כל-
 פנים מתחיל מראש החודש"⁴⁷ וכן "כבכל דבר
 חשוב - צריכה להיות הכנה מבעוד מועד, על-כל-
 פנים מראש החודש"⁴⁸.

(שהרבי עבר עליהן והסכים לפירסומן) עמ' 718, נדפסה ההוראה
 גם כשמניחים רק שני זוגות תפילין. ולא מסתבר שה'זכירות' שהן
 בגדר 'מצווה' ולא 'תורה' [וגם אומרים בהם חצאי פסוקים עם
 שמות השם **כבתפלה**, ראה התקשרות גליון רעח עמ' 17. ובפרט
 שהכוונה בהן לתוכן הפסוקים ולא ללשונם, אג"ק כרך יב ס"ע
 ג] יכללו בהוראה (היום יום א טבת, ספר המנהגים עמ' 36)
"השיעורים לומדים אחר סיום כל התפילה ויאמרו ללא תפילין
 כבשבת וי"ט.

(45) בפרמ"ג (ס' לז, משבצות סוף ס"ק ב) כתב שאין לקפל
 התפילין בשעת חזרת הש"ץ (כיוון שלמעשה אין מאזינים לש"ץ אז
 - ראה בשו"ע אדמו"ר ס' קכד ס"ו וס"ז). וא"כ - כש"כ בשעת
 קדיש (שאו אסור **מדינא** אפילו להרהר בד"ת, פר"ח סו"ס סח)
 וקדושה (ראה שו"ע אדמו"ר ס' נו ס"ז).

שכח לחלוף התפילין והחל להתפלל בהן מוסף, כ' במשנה ברורה
 (ס' כה ס"ק סא) שלא יחלצן באמצע שמו"ע, כיוון שהחליצה אינה
 אלא מנהג. ובכף החיים (שם ס"ק צח) מוכיח רק שיצא בדיעבד.
 שמע קדושת 'כתב' מהש"ץ ועודנו בתפילת שחרית - יכסה
 התפילין של ראש ויעלה ('מאסף לכל המחנות' ס' כה סוף ס"ק
 קלו, ובלקט הקמח החדש שם ס"ק קה, ואין נוהגין כפר"ח ס' תכג
 שכתב לחלצן או להזיז תש"ר ממקומן ולחצוץ בין ידו לתש"י).
 (46) בשנים הראשונות סיפר הרה"ח ר"ל שיחי' גרונר בשם הרבי
 בשם אדמו"ר מהור"י"צ בשם אדמו"ר מהורש"ב, שאין לומר הלל
 שלא כסדר התפילה, כי אח"כ כשיתפלל שמו"ע ללא הלל, יהא זה
 כמו "אין אלטן געבאקענעם בולקע" [חלה ישנה שנאפתה מזמן].
 וראה כף החיים ס' תכב ס"ק לח, והמובא בהתקשרות גליון
 תלב בלוח השבוע הערה 1.
 (47) לקוטי שיחות כרך יא עמ' 340.
 (48) ממכתב (כללי פרטי) אדר"ח אדר תשמ"ב.

הש"ץ מקריא: 'הודו... והציבור עונין אחריו:
 'הודו... יאמר... וכן ב'יאמרו נא' שלאחריו⁴¹.
 כופלין 'הודו לה' אחר כל אחד מהג' פסוקים
 'יאמר נא', וגם כשמתפללים ביחיד⁴².
 "ואברהם זקן... זבדיה... ג' פעמים. קדיש-
 תתקבל. שיר-שליים, הושיענו, ברכי נפשי, קדיש
 יתום.

קריאת התורה. אשרי, ובא לציון [הש"ץ לא
 יסיימנו בקול], יהללו והחזרת הספר-תורה [תיכף
 אחר הגלילה]. חליצת התפילין. הנחת תפילין
 דרבנות⁴³, קריאת שמע, פרשיות: 'קדש' ו'היה
 כי יביאך', שש זכירות⁴⁴ וחליצת התפילין. מזמור

רב לפני היציאה מאה"ק כשנוטעים אליו, והזכיר "שהדברים כבר
 נאמרו", אף שתמיד היו "בלתי מוגה" וגם השיחות הללו בעצמן הן
 "בלתי מוגה"....

כבר נדונו הצעות שונות בפירוש תיבת "**לחטוף**" (ראה במילואים
 לסידור הרב ראסקין ס' כד, 'התקשרות גליון תקס"ג בלוח הערה
 11, ובגליון תקס"ו הובא שיתכן לפרש "לתפוס" את הברכה
 ולא דווקא "לחטוף"). ולכאורה קרוב לפרש כמ"ש בלוח בגליון
 של"ח הערה 18 שהכוונה להקדים ולברך לפני ברכת הש"ץ, כדי
 שלא לעבור להדיא על דברי אדה"ז (ועדיין ניתן לענות אמן על
 ברכת הש"ץ שסיים לאחריו וא"ז הפסק, כפי שנהג הרבי במקרא
 מניחה).

(42) ס' המנהגים עמ' 41.
 (43) היום יום ל' תשרי, ס' המנהגים שם.
 (44) יש לדון אם הנחת תפילין דר"ת 'כסדר' קודם מוסף, כנדרש
 ע"פ הסוד (ע' כף החיים ס' כה ס"ק צד ואילך), דוחה תפילה
 בציבור למאחר או למתפלל במניין בנוסח אחר, אף שבאות חיים
 ושלום' (להרה"צ וכו' ממונאטש, ס' כה ס"ק ב) ובלקט הקמח
 החדש (שם ס"ק קז) שללו הנהגה זו.

באם לא הניחו תפילין דר"ת קודם מוסף - מפני שכחה או סיבה
 אחרת - יניחם אחר מוסף (משמרת שלום ס' ל ס"ק ג, הובא
 בהוספות לשו"ע אדמו"ר ח"ג עמ' 1310 הערה 7).
 (44) בהיום יום (י"ט מנ"א) ובספר המנהגים (עמ' 5) נזכרו
 "הזכירות שנדפסו בסידור" בין הדברים הנאמרים בתפילין דר"ת,
 כשמניחין **ארבע** זוגות תפילין; ובהערות וציונים ל'סידור עם דא"ח'

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
 ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
 בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ג בשבט ה'תשע"ד - ל' בשבט ה'תשע"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ג בשבט	הלי עבודת כוכבים וחקותיהם	הלי כלים.. בפרקים אלו. פרק ח.	מל"ת יא. יב. יג. מ"ע קפה. מל"ת כה. כב. מח. נ. נא. ל. לג. לא. לב.
ש"ק	כ"ד בשבט	פרק י"ב.	פרק ט.	מל"ת לה. לח. לו. לז. לד. מג. מד. מ. לט. מא. מה. קעא.
א'	כ"ה בשבט	הלי תשובה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק י.	מ"ע עג.
ב'	כ"ו בשבט	פרק ד-ו.	פרק יא.	מ"ע עג.
ג'	כ"ז בשבט	פרק ז-ט.	פרק יב.	מ"ע עג.
ד'	כ"ח בשבט	פרק יו"ד. מה אהבתי וגו'. ספר אהבה והוא ספר שני.. הלי ק"ש.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יג.	מ"ע עג. י.
ה'	כ"ט בשבט	פרק ג-ד. הלי תפלה וברכת כהנים.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק יד.	מ"ע י. ה.
ו'	ל' בשבט	פרק ב-ד.	פרק טו.	מ"ע ה.

זמני השבוע*

תאריך	עלות השחר**		זמן ציצית ותפילין	זריחה	חמה	סוף זמן ק"ש	חצות והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	120 ד'	72 ד' לפני הזריחה								
ו', כ"ג בשבט	4:37	5:24	5:46	6:47	9:14	11:53	12:23	5:06.6	5:32	5:32
ש"ק, כ"ד בשבט	4:36	5:24	5:46	6:46	9:14	11:53	12:23	5:07.6	5:33	5:33
א', כ"ה בשבט	4:36	5:23	5:45	6:46	9:14	11:54	12:24	5:08.5	5:34	5:34
ב', כ"ו בשבט	4:36	5:23	5:45	6:45	9:14	11:54	12:24	5:09.4	5:35	5:35
ג', כ"ז בשבט	4:35	5:23	5:44	6:45	9:14	11:54	12:24	5:10.4	5:36	5:36
ד', כ"ח בשבט	4:35	5:22	5:44	6:44	9:14	11:54	12:24	5:11.3	5:37	5:37
ה', כ"ט בשבט	4:34	5:22	5:43	6:44	9:13	11:54	12:24	5:12.2	5:38	5:38
ו', ל' בשבט	4:34	5:21	5:43	6:43	9:13	11:54	12:24	5:13.1	5:38	5:38

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ
משפטים	4:30	5:45	4:45	5:47	4:34	5:45	4:49	5:48
תרומה	4:37	5:51	4:51	5:53	4:41	5:51	4:55	5:54

עורך אחראי: לוי יצחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף יצחק אולידורט
 מו"ל: מכון ליובאוויטש שעלי"ד צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז
 יו"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב
 כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 6084000, טל' 03*9607588, פקס: 03*9606169
 ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

[מנהגי ערב ראש חודש וראש חודש הובאו לאחרונה ב'התקשרות', בגיליונות: א'א. א'ו. א'י. א'ד].

יום שישי

ל' בשבט, א' דראש חודש

כמה דרגות בשמחה:

א) עבדו את ה' בשמחה: שמחה זו היא מכוסה בעבודה וטפלה אליה. שהרי העיקר הוא העבודה, אלא שהעבודה צריכה להיות בשמחה.
 ב) מועדים לשמחה: ביום טוב השמחה גלויה, והשמחה עצמה היא מצווה ודבר עיקרי. אבל מכל מקום השמחה היא שמחת החג - בעניין של מצווה.³⁰

ג) משנכנס אדר מרבין בשמחה: שמחה זו אינה מסובבת בסיבת איזה דבר מצווה, כי אם מרבין בשמחה, איזה שמחה שתהיה, גם שמחה בענייני הרשות³¹, כי העיקר היא השמחה.
 ד) שמחת פורים: "חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע". אינו מרגיש כלל לא רק את סיבת השמחה כי אם גם [את] השמחה עצמה. הוא שקוע כל כך בהשמחה עד שאינו מרגיש כלל³².
 ערבית: "יעלה ויבוא" (אין מפסיקים לפני שמונה עשרה להכריז זאת, אבל טופחים על השולחן כדי להזכיר זאת לציבור).

התועדות: רגילים היו אנ"ש להתועד פעמיים בשנה, ב' ובי"ט בכסלו. ומאז שנוסדה ישיבת תומכי תמימים, הייתה הוראת אדמו"ר מהורש"ב נ"ע לסדר בכל ראש חודש התועדות עם התלמידים, ומזמן לזמן נתפשט הסדר גם במקומות אחרים³³.

דבר נכון ביותר, שבכל ראש חודש³⁴ יתאספו יהודים בכל מקום ומקום, בכל קהילה ובית

כנסת³⁵ להתועדות³⁶, להגיד דברי תורה, לומר "לחיים", "לחיים ולברכה", לברך איש את רעהו בכל הברכות הטובות ולקבל ביחד החלטות טובות בענייני תורה ומצוות, ומתוך שמחה וטוב לב, התועדות של שמחה, וכפסק דין הרמ"א³⁷ "וטוב לב משתה תמיד". וכדאי לקשר את התועדות ואת שיעורי התורה ברבים (בימות החול) גם עם נתינת הצדקה, שיש בה סגולה מיוחדת, ש"גדולה צדקה שמקרכת את הגאולה"³⁸.
 שחרית: "יעלה ויבוא". חצי הלל. נוהגים אשר היחיד מברך בהלל תחילה וסוף גם בימים שאין גומרים בהם את ההלל³⁹. [ולמעשה גם כשמתפללים בציבור, מברכים בחשאי לפני הש"ץ⁴⁰].

35 בלוח 'היום יום' (הנ"ל הערה 6) איתא, שהתועדות דראש חודש צריכות להתקיים בבית הכנסת.
 36 לדינא נפסק שאסור להתענות בראש חודש (שו"ע ר"ס תיח) אבל אין חיוב לאכול פת דווקא (שו"ע אדמו"ר סי' קפח ס"י).
 סעודת ראש חודש: ראה 'דיני ומנהגי ראש חודש - חב"ד' פ"ה, שמקורה מקרא מלא (שמואל"א כה, יח). רש"י ורד"ק (שם) ובשו"ע ניתן לה סימן מיוחד - סי' תיט, בו נפסק שמצווה להרבות בה, וטעמיה: א) מפני כבוד היום, שהוא כפרה לישראל. ב) כדי שזכור תפילת המוספין ושהיום אסור בעשיית מלאכה לנשים, והוא יום טוב אף לאנשים. ג) זכר לסעודה שעשו לעדי הלבנה ביומן שהיו מקדשין על-פי הראייה (ארחות חיים ה' ראש חודש בתחילתו. כל-בו וסמ"ג). ומהאחרונים שם: שטוב להדר לאכול פת (ראה סה"ש תרצ"ו עמ' 148), ושסעודה זו היא ביום ולא בלילה.
 37 בהג"ה שבסוף השו"ע אורח חיים.
 38 כל העניין - מספר השיחות ה'תש"נ ח"ב עמ' 539. ולהעיר מהמובא בס' 'דיני ומנהגי ר"ח - חב"ד' סי' עז, שמנהג ישראל להרבות בנתינת צדקה בראש חודש.
 39 היום יום א' טבת, ספר המנהגים עמ' 36.
 40 למרות דברי אדה"ז בסידורו ש"בימים שאין גומרין את ההלל יש לנהוג שהש"ץ לבדו יברך בתחילה ובסוף, והקהל יענו אמן ויציאו בברכתו", הרי כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע נהג תמיד לברך בעצמו על הלל דר"ח גם כשהתפלל בציבור, ואמר על זה ברוסית, ש"אצלנו (במשפחתנו) הדברים הם אחרת", וציווה לי [=המספך, כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע] שלא לספר על-דבר זה - 'רשימות היומן' עמ' רי. אך בהתועדות שבת מברכים החודש מנחם-אב ה'תשמ"א (שיחות קודש תשמ"א ח"ד ס"ע 322) סיפר זאת הרבי ברבים, כ"מנהג חסידים" - [למרות שלא ידוע על מנהג כזה, להוציא הנ"ל] "אריינאפן [=לחטוף זאת] ולומר את הברכה בעצמו בחשאי", והרי גילוי המנהגים לרבים ע"י הרבי כמוהו כהוראה בזה, כאמור בשיחה הנדפסת בראש ס' המנהגים (ולטענה שהשיחה דתשמ"א אינה מוגהת, יש להזכיר את התייחסות הרבי) (התועדות תשמ"ב ח"ד עמ' 2172, תשמ"ז ח"ד עמ' 309 ועוד) להוראתו כמה פעמים לשאלו

שנת העיבור מסוגלת לתקן את העבר

אין להתיירא משנת העיבור אלא אדרבה, על ידה מתקנים את שנגרם בעקבות מיעוט הירח • בשנה זו צריכה להיות העבודה בהוספה בכל ענייני תורה ומצוות, כדי לתקן ולהשלים את העבר בשנים הקודמות ואף בדורות הקודמים! • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

אינה נחלטת עד לאחר שלשה עשר חודש?¹
ליתר ביאור:

תיבת "תמימה" אינה תיבה בפני עצמה, אלא היא מתייחסת לתיבת "שנה", דהיינו שהשנה היא "תמימה". וכיוון שב"שנה" לא חסר חודש הי"ג, נמצא, שחודש זה אינו מכלל ה"שנה", ואם כן, איך יכול חודש זה להשלים את השנה (שתהיה "שנה תמימה"), בה בשעה שהוא עצמו אינו מכלל השנה?

– עניין השלימות יכול להיות רק על ידי דבר שנוגע לעניין עצמו. ולדוגמא: ידוע פסקדין הרמב"ם² "החכם . . צריך שיהיה ניכר . . בהילוכו וכו'" (ומונה עשרה דברים), דהיינו שהחכמה מוסיפה שלימות בשאר עניני האדם, שהנהגתו בהם היא כפי החכמה, וכל זה הוא מפני שהחכמה היא חלק מהאדם, ובלעדיה הרי הוא אדם חסר, ולכן, כאשר יש בו ענין החכמה, הרי זה פועל בו שלימות. מה שאין כן דבר כזה שהעדרו אינו חסרון, דהיינו שאינו נוגע לעניין עצמו – אין בכוחו לפעול שלימות בעניין.

ואם כן, איך נעשית ה"שנה" "תמימה" על ידי חודש העיבור, בה בשעה שחודש העיבור אינו מכלל ה"שנה", שהיא י"ב חודש?
והביאור בזה:

א. שנה זו היא שנה מעוברת, שנקראת "שנה תמימה" – כפי שמצינו בדין מכירת בית בעיר חומה שזמן גאולתו "עד תום שנת ממכרו ימים תהיה גאולתו" (ימי שנה שלימה)¹, שבכתוב נאמר² "שנה תמימה", ודרשו חז"ל³ "כשהוא אומר תמימה להביא את חודש העיבור" (שאם היתה שנה מעוברת אינה נחלטת עד שלשה עשר חודש). והיינו, שאילו נאמר "שנה" בלבד, היה מקום לומר שאינו גואל אלא במשך י"ב חודש בלבד, ומתיבת "תמימה" למדים שגם בשנה שיש בה י"ג חודש, גואל במשך כל השנה כולה, י"ג חודש.

ולכאורה אינו מובן:

כיוון שמתבת "שנה" בלבד לא היינו יודעים שיכולים לגאול במשך י"ג החדשים של שנת העיבור, אלא במשך י"ב חודש בלבד, הרי מוכח, ש"ב חדשים נחשבים כבר ל"שנה" שלימה, שהרי אם נאמר שבשנת העיבור לא נשלמת ה"שנה" עד שיעברו י"ג חדשים, די בתיבת "שנה" בלבד כדי להשיענו ש"אינה נחלטת עד שלשה עשר חודש", ואין צורך בהוספת תיבת "תמימה". ונמצא, שב"שנה" לא חסר חודש הי"ג.

ואם כן, איך למדים מתיבת "תמימה" להביא את חודש העיבור, "שאם היתה שנה מעוברת

(1) בהר כה, כט (ובפרש"י).

(2) שם, ל.

(3) משנה ערכין לא, א (ובפרש"י).

יום ראשון

כ"ה בשבט

פרשיות מלאכת המשכן:

"מכיוון²³ שנכנסים לשבוע דפרשת תרומה (החל מהקריאה במנחת שבת), ולאחרייזה פרשת תצווה²⁴, שבפרשיות אלו²⁵ נתבארו כל פרטי הציוויים דמעשה המשכן, כלי המשכן, בגדי כהונה וכו' – כדאי ונכון ביותר שנוסף על לימוד חלק הפרשה בכל יום (עם פירוש רש"י) בשיעורי חת"ת, יוסיפו וילמדו גם מפירושי חז"ל בתורה שבעל-פה²⁶ (על-כל-פנים מאמר ופירוש אחד על פסוק אחד), כפי שנלקטו כבר בספרים²⁷ (ואין צורך לחפש בספרים), "כשולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם"²⁸.

ומה טוב – לתרגם (על-כל-פנים חלק מפירושים אלו) גם בלשון עם ועם, כדי שיהיה "כשולחן הערוך לפני האדם" – גם עבור אלו שלעת-עתה אינם יודעים ללמוד אלא בלשון עם ועם.

ומהמעלות שבו: (א) 'לחיות עם הזמן' – להוסיף חיות בלימוד פרשת השבוע. (ב) ועוד ועיקר – שההוספה בלימוד ענייני המשכן ומקדש ממהרת ומזרזת עוד יותר את בניין בית-המקדש השלישי – לא רק "אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקין בבניין הבית"²⁹, אלא בניין הבית בפועל ממש.

יום חמישי

ערב ראש-חודש

בתפילת מנחה אין אומרים תחנון.

(23) ספר-השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 252 וכן שלוש ההערות הבאות. וראה הערה 86 שם.

(24) "וכן בהתחלת פרשת תשא – הציווי דעשיית כיור וכו', ומעשה הקטורת".

(25) "משא"כ בפרשיות ויקהל-פקודי – שחזור ונשנה בנוגע להעשייה בפועל".

(26) "נוסף על פירוש רש"י, פשוטו של מקרא – גם הלימוד על-דרך הדרש וכו'".

(27) כמו 'תורה תמימה', 'תורה שלימה' וכיוצא בהם.

(28) רש"י ר"פ משפטים.

(29) מדרש-תנחומא פ' צו אות יד [ובענין פרשיות אלו במיוחד, ציינו למאור ושמש ר"פ פקודי].

"לא שמעתי בפירוש¹⁵. ולפי עניות דעתי – בזמננו, כל המקדים בחתונה כדת משה וישראל הרי זה משובח. ובפרט לאחר ששכר היו 'תנאים' (ואפילו – החלטה על-דבר-זה והקירוב שבא על-ידי-זה¹⁶). ואמרו חז"ל¹⁷, שגם גמר 'נשמות שבגוף'¹⁸ מביא בן דוד, גאולה האמיתית והשלמה".
"ארציית: מי שנפטר אביו בחודש אדר בשנה פשוטה, ינהג מנהגי יארציית השנה בחודש אדר-ראשון¹⁹, ויש מחמירים לנהוג בהם גם באדר-שני²⁰. בר-מצוה ויום-הולדת: בן שנולד באדר תשס"א, מגיע למצוות באדר-שני השנה. בת שנולדה באדר תשס"ב, מגיעה לגיל מצוות באדר שני השנה. וכן כל מי שנולד באדר בשנה פשוטה, חל יום הולדתו השנה באדר-שני (כדין בר-מצוה²¹). אבל מכיוון שמדובר בעניין של מנהג, הורה הרבי לנהוג מנהגי יום הולדת בשני האדרים²². אמנם מי שנולד בשנה מעוברת, חל יום הולדתו בחודש שנולד בו (אדר ראשון או שני).

נטע"גבריאל – צדיק-למלך ח"ו עמ' 227, 'שערי הלכה ומנהג' ח"ד עמ' 37. כאן נפתחו ראשי-התיבות, ונרשמו מקורות והערות. הכוונה במענה זה (ורבים כמותו) לבטל מטעם המבואר בה את כל הגבלות התאריכים המופיעות שם, וכפי שנתפרסם.

(15) לכאורה, ע"פ המבואר בליקוטי-שיחות ח"ב עמ' 538 ובהערה 15, תלוי הדבר ב'מרבין בשמחה', וזאת יש גם באדר-ראשון כפי שהכריע הרבי במקומות רבים, כנסמן לעיל.

(16) בין החתן והכלה – שגם הם מחייבים הקדמת מועד החתונה. (17) "אין בן דוד בא עד שיכלו כל נשמות שבגוף" יבמות סב.א. זוהר ח"א כח.ב.

(18) שטעם מצוות פריה ורבייה הוא – להוריד לעולם הזה את כל הנשמות הנמצאות באוצר הנשמות ששמו 'גוף'.

(19) דעה עיקרית "וכן המנהג" ברמ"א או"ח תקס"ח ס"ו. דעה יחידה ברמ"א יו"ד סו"ס תב. וראה לקוטי-שיחות כרך טז עמ' 342 הע' 5, שמכריע בבירור בקשר ל'אדר ויארציית בכלל, שנהגו כהדעה שצ"ל בראשון.

(20) דעה שנייה ברמ"א או"ח שם (לדעת המחבר שם – רק באדר-שני), וכ"פ בנטע"גבריאל הל' אבילות ח"ב עמ' תקנ"ט, וכן נפוץ בין אנ"ש. וצ"ב אם לדין, שאין מדקדקין כל-כך בקשר לביקור בבית-החיים בכלל, יש להקפיד בפרט זה.

(21) רמ"א או"ח ס"י נה ס"י. וראה בזה התוועדויות תשמ"ו ח"ב עמ' 538 הע' 11 (מוגה, על השמטת אדה"ו זאת בשו"ע), אג"ק חכ"ד עמ' רצה בהערה (שם דן גם בהבנת העניין), וכן בח"ד עמ' תסג.

(22) 'התקשרות' גיליון תנג עמ' 13, מיחידות, כנראה בשנת תשל"ג. (וצריך ביאור למה בעניין של מנהג יש להחמיר יותר מאשר בדין, ואולי הוא ע"ד ערבים על דברי סופרים וכו').

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת פרשת משפטים

שבת בבתיהם.⁷
 כדאי שגם הנשים והבנות יסדרו מצידן התוועדות בשבת או במוצאי שבת.⁸
 "משנכנס אדר מרבין בשמחה"⁹ – כולל גם שבת מברכים אדר, שבו מתחילה כבר ה'כניסה' חודש אדר, ועד להמשכת הברכה בכל החודש.¹⁰
 "מרבין בשמחה" צריך להיות גם בחודש אדר ראשון¹¹, אלא שאין זה מגיע לאותו תוקף שיש ל'מרבין בשמחה' בחודש אדר שני, שבו חוגגים את פורים ממש, 'ימי ניסים לישראל' בפועל ממש¹².

חודש אדר ראשון:
 קביעת חופה:

בספר המנהגים כתוב: "בחודש אדר... עושים חופה בכל ימי החודש"¹³ [=גם בחציו השני]. הרבי נשאל, אם הכוונה גם לימי חודש אדר ראשון, והשיב¹⁴:

7) אג"ק כרך י' עמ' ד. וראה גם שם עמ' סא.
 8) שם.

9) תענית כט, א.

10) ספר השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 303 הערה 112. ספר השיחות תש"ג ח"א עמ' 309 סוף סעיף י'. וראה להלן בפנים הלוח בראש חודש בקשר לסוג השמחה.

11) וכן בספר השיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 391 (פתיחת 'צינור' השמחה נעשה עלידי קבלת החלטות טובות וביצוען המיידי; להשתדל בכל האופנים להוסיף ולהרבות בדברים המשמחים, ומוסיף והולך בכל יום בענייני שמחה). אג"ק ח"ה עמ' רמג, ח"ב עמ' קסט, שיחות קודש תשי"ז עמ' קצז, ועוד.

12) ליקוטי שיחות חט"ז עמ' 349 בביאור דברי רש"י (תענית שם ד"ה משנכנס), ונימוקו משום יום זכאי שבחודש זה, ז' אדר, שבו לידת מרע"ה – מושיען של ישראל, שהיא שהביאה לישראל את ימי פורים ופסח (כן מביא שם דעות ע"פ הירושלמי, שנס פורים עצמו אירע באדר ראשון). ומציין שם, שזה דלא כשו"ת שאילת יעבץ ח"ב סי' פח.

13) ספר המנהגים עמ' 76.

14) מיום י' בשבט תשמ"ו, להרה"ג ר' גבריאל שי' ציננר בעהמח"ס

כ"ד בשבט, מברכים החודש אדר ראשון השכם בבוקר¹ – אמירת תהילים בציבור.² אחר כך לומדים בציבור במשך כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר כך התפילה.³ המולד: ליל שישי, בשעה 2:26 לפנות בוקר ו-7 חלקים.

מברכים החודש: ראש חודש אדר ראשון⁴, ביום השישי וביום השבת קודש. אין אומרים 'אב הרחמים'⁵. התוועדות בבית הכנסת.

אחר התפילה – התוועדות בבית הכנסת. ובוודאי אפילו בשבתות החורף יש לחלק ההתוועדות או לסדרה באופן כזה שיוכלו המשתתפים בה להמשיך ההתוועדות בסעודת

1) בשיחת ש"פ קורח, מברכים החודש תמוז ה'תשמ"א ס"א (שיחות קדש תשמ"א ח"ג עמ' 760). מזכיר הרבי 'טענות' שיש לאנשים שונים אודות תקנות כ"ק אדמו"ר מהר"י"צ בקשר לשבת מברכים: "לשם מה עליו למעט משנתו, ולהתעורר שעה או שעה וחצי שעה או שעה וחצי (=כמה שנמשך זמן אמירת תהילים שלו) מוקדם יותר [מבכל שבת]?"

2) הפסוקים הנדפסים לאומרים לפני ואחרי התהילים, אין מנהגו לאומרים, ובפרט לפני התהילים שלאחרי התפילה (ראה מענה הרבי בנדון ומשמעותו, 'התקשרות' גיליון תפד עמ' 17). לגבי ה'יהי רצון', שמעתי מהרה"ח ר"ל שי' גרונר שהרבי לא נהג לאומרו אחר כל ספר (גם כשאמרו קדיש ביתיים), אך (וכ"ה גם ביומן תש"כ של הרה"ח ר' צבי הירש גאנזבורג ז"ל, שבי' דיוקנו של חסיד' תשס"ח, עמ' קמט) אמר אותו על כל הספרים בפעם אחת בסיום התהילים (וראה מה שהציע הרבי לחולה, שיאמר "את כל התהילים... בלי הפסק, היינו גם בלא אמירת 'יהי רצון' כי אם אחרי כל הספרים" – אג"ק ח"ה עמ' קפא), כמובן בשינויים המתחייבים.

3) ספר המנהגים עמ' 30.

4) כן הוא בלוח כולל-חב"ד, וכן נעתק במכתב שבלקוטי שיחות כרך טז עמ' 595.

5) סידור אדה"ז.

6) היום יום, ל' ניסן.

ג. בכלל, היו מתייראים ("מ'וואַלט זיך שרעקן") משנת העיבור¹⁰, שהרי עניין העיבור הוא תוצאה מהקטרוג ומיעוט הירח (ולכן ישנוסחאות שנוהגים להוסיף בשנת העיבור "ולכפרת פשע"¹¹); עד שהגיעו למסקנה ("מען האָט זיך געכאַפּט") שאין סיבה להתירא, כיוון שאדרבה: עניין העיבור הוא להשוות את שנת הלבנה עם שנת החמה, היינו, לתקן את החיסרון שנעשה על ידי מיעוט הירח (שזהו עניין "כפרת פשע").

ענין השלימות שבשנת העיבור ("שנה תמימה") – אינו עניין של השלמת החיסרון, שהרי גם שנה של י"ב חדשים אין בה חסרון; אלא שאף-על-פי שגם ללא חודש הי"ג אין חסרון, מכל מקום, אין כאן שלימות, ו"תמימה" – פירושו שלימות. [ועל דרך מאמר רז"ל⁵ על הפסוק "די מחסורו אשר יחסר לו", אשר יחסר לו אפילו סוס לרכוב עליו כו", אבל "אי אתה מצווה עליו לעשרו" – שעניין העושר ("לעשרו") אינו השלמת החיסרון,

דווקא בעל תשובה, שהיה בעצמו רשע, כאשר הוא מזכיר עם הרשע באותיות של קירוב כו' – בכוחו לפעול על הרשע שיעשה גם הוא תשובה

וכמבואר לעיל, שמטעם זה שנת העיבור היא "שנה תמימה" – כיוון שהיא פועלת שלימות בשנת הלבנה, על ידי השוואתה לשנת החמה. ויתירה מזה: בשנת העיבור ישנם יותר ימים מאשר בשנת החמה – שהרי שנת החמה היא שס"ה ימים, ומספר הימים דשנת העיבור הוא גדול יותר. והיינו שעניינה של שנת העיבור הוא בדוגמת עניין התשובה, שמדריגת בעלי תשובה היא למעלה גם ממדריגת הצדיקים¹², והרי מצינו¹³ שקין האריך ימים יותר מאדם הראשון (שניתנו לו אלף שנים ואחר כך נלקחו ממנו שבעים¹⁴), וגם יותר מירד וכו', שכל זה הוא מצד מעלת התשובה, ועל דרך זה מספר הימים בשנת העיבור גדול יותר משנת החמה, מצד מעלת התשובה.

ד. מעלה נוספת מצינו בשנת העיבור – שההוספה שבשנת העיבור על שנה פשוטה היא (לא רק כדי להשוות שנה זו לשנת החמה, אלא) גם כדי

10) ראה סה"ש תרצ"ז ע' 157, ובנסמן שם בהערה 8.

11) א"ר ופמ"ג לאו"ח סתכ"ג. וראה תורת מנחם כרך ב' ע' 239. וש"נ.

12) ראה ברכות לד, ב. רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ד.

13) שמו"ר פל"א, יז.

14) ראה ב"ר פ"ט, ח. ועוד.

שהרי השלמת החיסרון נכללת ב"די מחסורו אשר יחסר לו", ולאחר שמספקים לו "די מחסורו", שוב אין עניין של חסרון; אלא שאף-על-פי-כן שלימות אין כאן, ושלימות זו – הוא עניין העושר ("לעשרו").

ב. והטעם לזה (שאף-על-פי שגם לולי חודש הי"ג אין חסרון, מכל מקום, פועל הוא שלימות) – על-פי פשוט:

תוכן עניין העיבור הוא – להשוות את שנת הלבנה לשנת החמה, דאף שבתחילה היו החמה והלבנה "שני המאורות הגדולים"⁷, הרי אחר כך נתמעט הירח⁸, ולכן יש צורך בחודש העיבור – כדי להשוות את שנת הלבנה לשנת החמה⁹.

ונמצא, שגם י"ב חדשים הם שנה – שנת הלבנה (וכן היתה תמיד, כמעט מעת בריאתה); אלא שאף-על-פי-כן שלימות אין כאן, ועניין השלימות הוא – להשוות את שנת הלבנה עם שנת החמה, על ידי הוספת חודש העיבור.

5) כתובות סז, ב.

6) פ' ראה טו, ח ובפרש"י.

7) בראשית א, טז.

8) חולין ס, ב. הובא בפרש"י עה"פ.

9) רמב"ם הל' קדוה"ח פ"א ה"ב.

זהו שרמז הכתוב "עין תחת עין כו", כלומר, שמא עין זו שנחבלה היתה 'תחת' ומרכבה' לבחינת עין העליונה; לכן גם אנו מחמירים בדינו של החובל, ומחייבים אותו לשלם לנחבל חמישה דברים.

(כתר-שטייטוב דף מב עמ' ד')

וכי יגח שור (כא,כח)

וכי יגח שור: אחד שור ואחד כל בהמה חיה ועוף, אלא שדיבר הכתוב בהווה (רש"י)

מטבע האדם הוא שכאשר מתרחש מאורע בלתי-רגיל, מתקבלת בליבו ההנחה כי המאורע בא מלמעלה; ואילו במאורעות שגרתיים ורגילים מפתהו היצר-הרע לחשוב כי 'עולם כמנהגו נוהג'. מלמדנו רש"י ש"דיבר הכתוב בהווה"; כלומר, גם ה'הווה', הדבר המצוי ביותר, אינו בא מה'טבע', אלא מכיוון ש"דיבר הכתוב", מצד עשרה המאמרות שבכתוב, שהם המחיים ומהווים ('הווה' מלשון מהווה) את כל פרטי הנבראים בכל רגע ורגע.

(ליקוטי שיחות כרך ו עמ' 141)

על כל דבר פשע, על שור, על חמור, על שה, על שלמה, על כל אבידה (כב,ח)

"על כל דבר" – הסיבה לכל דבר בלתי-רצוי (חטאים וכו'), היא, "פשע" – ראשי תיבות פריקות של עול.

ומאין באה לנשמה פריקת-עול זו? ממשיך הכתוב ואומר, "על שור" – זהו יצר-הרע, ששורשו מ'פני שור' שבמרכבה;

"על חמור" – 'חמור' רומז לקרירות, כמאמר רז"ל (שבת נג) "חמרא – אפילו בתקופת תמוז קרירא ליה". ובנידון-דין הכוונה לקרירות בעסק התורה והמצוות, הוא מקרר את ה"שמש הוי";

"על שה" – הוא עניין 'שה פזורה', היינו שהאדם מתאוה לכל; הכול הוא רוצה והכול הוא צריך;

"על שלמה" – כשאדם פוגם בלבושי הנפש שלו – מחשבה, דיבור ומעשה;

"על כל אבידה" – עלי-ידי זה מאבד האדם את הכול ואינו חש עד היכן הגיעה שפלותו הרוחנית.

(כתר-שטייטוב דף ח עמ' ב)

אשר יאמר כי הוא זה (כב,ח)

אדם שחטא ופשע (כמו שכתוב קודם לכן: "על כל דבר פשע") עלול להידרדר ולהגיע למצב של טשטוש והמרת חושך באור.

זהו שאמר הכתוב: "כי הוא זה" –

"זה" משמעותו קדושה ואלוקות גלויה ("זה א-ל-י", "הנה א-לקינו זה"), "הוא" – מובנו הפך הקדושה (גוף שלישי, נעלם, בחינת העלם והסתר).

על-ידי החטא עלול האדם להתדרדר עד שיאמר על "הוא" – "זה". ככתוב (ישעיה ה): "הוי... שמים חושך לאור" (חושך – ההסתרה על האלקות, אור – גילוי).

(ליקוטי שיחות כרך א, עמ' 155-156)

להשוות את השנים שלפניה ושל אחריה. ותוכן העניין בזה – שדווקא מי שהוא בעל תשובה בעצמו, בכוחו לפעול גם על אדם אחר שיעשה תשובה.

וכפי שמצינו¹⁵ ש"פגע בו (בקין) אדם הראשון, אמר לו מה נעשה בדיןך, אמר לו עשיתי תשובה ונתפשרתי, התחיל אדם הראשון מטפח על פניו, אמר כך היא כוחה של תשובה ואני לא הייתי יודע, מיד עמד אדם הראשון ואמר מזמור¹⁶ שיר ליום השבת", ונמצא, שדווקא על ידי קין, שעשה

ומכל זה מובן שאין מה להתיירא משנת העיבור, כיוון שאדברה – יש בה מעלה (כנ"ל), וכידוע הפתגם²⁰ "טראַכט גוט וועט זיין גוט" [=חשוב טוב, יהיה טוב].

ה. [...] כאמור לעיל, ענינה של שנת העיבור הוא שהיא ארוכה עוד יותר משנת החמה, כדי להשלים ולהשוות את השנים שלפניה וגם את השנים

עניין הקנאה – שהאדם עושה כל שביכולתו למצוא חן בעיני הזולת ולהראות את גדולתו וכו' – מעבירה את האדם לא רק על דעת קונו, אלא גם על דעתו

תשובה בעצמו, עשה גם אדם הראשון תשובה. צדיק – אינו יכול לפעול על רשע שיעשה תשובה;

דווקא בעל תשובה, שקודם לכן היה בעצמו רשע – הנה כאשר הוא מדבר עם הרשע, ומדבר עמו באותיות של קירוב כו', בדוגמת אופן הדיבור שבין אב לבנו,

– ולא בן סתם, אלא בן במדריגתו של קין, עליו נאמר¹⁷ "קניתי איש את ה'" [שכן, למרות מה שמסופר עליו בפשטות הכתובים, הרי על-פי המבואר בספרי קבלה¹⁸ היה במדריגה נעלית, כמרומו בפסוק "קניתי איש את ה'"], והיה האדם הראשון שבא לעולם על ידי עניין של לידה שבזה מתגלה כוח האי-סוף¹⁹, ונולד בגן עדן, ובמצב של קודם החטא, שאז היה גם אדם בשלימות – אזי בכוחו לפעול על הרשע שיעשה גם הוא תשובה.

(15) ב"ר ספכ"ב.

(16) תהלים צב, א.

(17) פרשתנו ד, א, וראה זח"ג קמג, א, רטז, ב. תקו"ז תס"ט (צט, ב). ועוד.

(18) ראה שעה"פ סה"ל ול"ת להאריז"ל פרשתנו.

(19) ראה לקו"ת שה"ש מ, א, ובכ"מ.

של אחריה, כך, ששני הלבנה ישתוו עם שני החמה. והנה, כל עניין מיעוט הירח (סיבת החילוק בין שנת הלבנה לשנת החמה) בא בסיבת הקנאה שקינא הירח בשמש²¹, שעניין הקנאה הוא השורש לכל החטאים, כפי שמצינו שחטא עץ הדעת – שהוא שורש כל החטאים – בא בסיבת הקנאה שקינא נחש הקדמוני באדם וחוה²².

וכפי שרואים במוחש, שעניין הקנאה – שהאדם אינו יכול לסבול שיש לזולתו יותר ממנו, ולכן עושה הוא כל שביכולתו למצוא חן בעיני הזולת ("אויסנעמען באַ יענעם") ולהראות את גדולתו וכו' – מעבירה את האדם לא רק על דעת קונו, אלא גם על דעתו²³. ולכן נאמר בסעיף הראשון של כל ד' חלקי השולחן-ערוך: "ולא יתבייש מפני בני אדם המלעיגים עליו", כי, עניין זה שאינו מתחשב עם הזולת שיחפוץ למצוא חן בעיני הזולת, הוא היסוד לקיום כל ד' חלקי שולחן-ערוך.

(20) שיחת שמח"ת תרפ"ח ס"א (סה"ש תרפ"ח ע' 4). וש"נ. וראה לקו"ש חל"ו ע' 4 ואילך. וש"נ.

(21) ראה חולין ס, רע"ב. הובא בפרש"י עה"ת בראשית א, טז.

(22) ראה ב"ר ספי"ח. הובא בפרש"י עה"ת בראשית ג, א.

(23) ע"ד לשון חז"ל – עירובין מא, ב.

פרשת משפטים

שש שנים יעבוד ובשביעית יצא לחופשי חנם (כא,ב)

"שש שנים" – רמז לשית אלפי שנים דהווי עלמא,
 "יעבוד" – במשך זמן זה, דהיינו בעולם הזה דווקא, ניתנת לנו הזדמנות לעבוד את ה' על-ידי לימוד תורה וקיום מצוות. על-ידי עבודה זו, "ובשביעית" – באלף השביעי, "יצא לחופשי חנם" – נשתחרר ונהיה חופשיים מכל ההעלמות וההסתרים בעולם, ונזכה לגילויים הנעלים דלעתיד-לבוא.

(תורה אור משפטים עו,ג)

וכי יזיד איש על רעהו... מעם מזבחי תיקחנו למות (כא,ד)

בגמרא (יומא פה,א) נאמר: "מעם מזבחי ולא מעל מזבחי (שאם התחיל לעבוד במקדש אינו נלקח לדין עד שישלים את עבודתו)... לא שנו אלא להמית, אבל להחיות, אפילו מעל מזבחי" – שאם ידע ללמד זכות על אדם שנידון בבית-דין להריגה, לוקחים אותו גם באמצע עבודתו, כי פיקוח-נפש דוחה גם את עבודת בית-המקדש.

מכאן הוראה נפלאה בכל הנוגע לעבודת הפצת היהדות. כשם שאפילו כוהן גדול העובד ביום-הכיפורים בקודש-הקודשים, חייב להפסיק את עבודתו לצורך פיקוח-נפש של יהודי אחר, כן הוא גם לגבי פיקוח-נפש רוחני. יש להפסיק ולדחות גם דברים נעלים ביותר כדי להציל יהודים הצלה רוחנית. והדברים הם גם בקשה ותביעה כלפי מעלה – "אלוקיכם כוהן הוא" (סנהדרין לט,א) ועליו לדחות הכול, כביכול, ולעסוק בהצלתם של ישראל.

(משיחת שבת-קודש פרשת משפטים ה'תשמ"ה. התוועדות תשמ"ה עמ' 1264)

רק שבתו ייתן ורפא ירפא (כא,יט)

אמרו רז"ל (שבת יב), "שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא", דהיינו שהשבת מביאה עמה רפואה. זהו שרמזו הכתוב: "רק שבתו ייתן" – על-ידי שמירת שבת, "ורפא ירפא" – באה רפואה לאדם.

(תורת לויצחק עמ' ס)

עין תחת עין (כא,כד)

ידוע שבשעה שאדם מקדש אחד מאיבריו, הוא עושה אותו 'מרכבה' לקדושה העליונה. לדוגמה, מי שמקדש את עיניו בהישמרות מראייה אסורה ומשתמש בהן אך ורק לדברים שבקדושה, עושה מעיניו הגשמיות 'מרכבה' לבחינת 'עין' העליונה.

ויכולת להתחזק בעבודתו; אבל לאורך גיסא – עליו לזכור שעליו לתקן גם את העבר, גם של הדורות הקודמים.

וכיוון שעליו לחשוב גם אודות תיקון העבר – אין מקום לעשות חשבון ולקבוע את עבודתו לשנה הבאה באופן של הגבלה, דהיינו שמכאן ולהבא יעשה את המוטל עליו במשך כ"ד שעות מעת-לעת ותו לא, אלא עבודתו צריכה להיות באופן של הוספה (שעל ידי זה נעשה תיקון העבר, כנ"ל).

וכשם שכל העניינים יש לעשותם בתוספות כדי להשלים את מה שהיה חסר בזה בעבר – כן הוא גם בעניין הפצת המעיינות, שיש לנצל בזה את כל הכוחות, ולהשלים גם את מה שהיה חסר עד עתה. ובפשטות – להוסיף בהפצת המעיינות ככל המקומות, הן בפרט והן בכלל, באופן ד'ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"²⁵.

(מהתוועדות שבת פרשת בראשית ה'תשי"ד)
 יום שמחת-תורה ה'תשי"ט. תורת מנחם כרך י'
 עמ' 122-119; כרך כד עמ' 168-170)

25 ויצא כח, יד.

24 ראה שו"ע אדה"ז או"ח סתרכ"א ס"ד. וש"נ.

וזהו תוכן שנת העיבור, שעניינה להשוות את שנת הלבנה עם שנת החמה – התיקון על עניין הקנאה.

1. ועוד עניין בזה – שהתיקון של שנת העיבור הוא גם על השנים שלפניה:

כשמגיעה שנה חדשה, אין להסתפק בכך שמכאן ולהבא לא תהיה אצלו קנאה, ויקיים תורה ומצוות כדבעי, אלא עליו לדעת שמחובתו לתקן גם את העבר. והדרך לזה – על ידי תוספת אור ואומץ בעבודתו בשנה זו, שעל ידי זה מתקן הוא גם את העבר, בדוגמת התוספת בשנת העיבור, שהיא יתירה גם על שנת החמה, כדי להשוות גם את השנים שלפני זה.

ויתרה מזה: גם לאחר שתיקן את כל ענייניו, עליו לדעת שנוגע עבורו לתקן גם את הדורות הקודמים, כפי שמצינו שישנו עניין הכפרה גם על המתים²⁴.

מחד גיסא – עליו לדעת שיש מעלה בדורות הקודמים, ויש לו בירושה גם את כוחותיהם שלהם, והם מסייעים לו ומעניקים לו יותר כוח

מינוי 'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 276 ש"ח (ב־4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 138 ש"ח (ב־2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

צורך והכרח להוסיף בזירוז הגאולה

"שטרי קודם" לעניין הגלות

כמדובר כמה פעמים מה שכתב המהר"ל שבזמן יציאת מצרים נתבטל עניין העבדות מישראל מכל וכל, כך ששוב לא שייך אצלם עניין של שעבוד ועבדות. ובלשון ההלכה: "שטרי קודם" – כי לי בני ישראל עבדים, עבדים להקב"ה.

ו"שטר" זה קודם לכל שאר שטרות, כולל "שטר חוב של גזירת כי גר יהיה זרעך" – ה"שטר" דעניין הגלות, אף שגם הוא קשור לכאורה עם הקב"ה, כי דוד פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו: "לא מרצוננו גלינו כו" אבינו מלכנו יתברך הגלנו כו", מכל מקום, ה"שטר" ד"לי בני ישראל עבדים" קודם ל"שטר" דעניין הגלות.

והעניין בזה – שגם זמן הגלות אינו מצב של עבדות ושעבוד אמיתי ח"ו, מכיוון שבכל רגע ורגע מרגיש יהודי שהעובדה שנמצא בגלות אינה מפני שישנו מישהו שיכול להיות בעל-הבית על יהודים; דבר כזה – לא יתכן כלל וכלל...

ומזה מובן, שגם כאשר יהודי נמצא בגלות – אין זה מצב של עבדות ושעבוד ח"ו, ובמילא, יכול יהודי להיות במצב של "חירות".

(משיחת י"ט אדר תשמ"ה. התוועדות תשמ"ה כרך ג, עמ' 1509)

הייתכן שעדיין נמצאים בגלות?!

[..] על-פי האמור לעיל מתחזקת יותר הפליאה והתמיהה, ביחד עם גודל הצער וההבהלה (ועד שמצד גודל הצער אין להאריך בזה ביום השבת) – הייתכן שבני ישראל נמצאים עדיין בגלות? ...! עד מתי?! ...! הייתכן שלאחרי כל הסימנים על בוא הגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, עד להמאורע דערב שבת זה שאפילו אומות העולם מכריזים שהגיע הזמן ד"וכתתו חרבותם לאתים" – נמצאים אנו ביום השבת-קודש זה בחוץ-לארץ, במקום להימצא, יחד עם כל בני ישראל מכל קצווי תבל, בארצנו הקדושה, בירושלים עיר-הקודש ובבית המקדש, מסובים ל"שולחן הערוך ומוכן לאכול לפני האדם", שעליו ערוכים הליתן ושור הבר ויין המשומר!

ועוד ועיקר – שעדיין לא נתקבלה ההודעה והציווי ונתינת-כוח ד"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (כפי שקוראים בתורה במנחה) בנוגע לבניין בית-המקדש השלישי!

ומזה מובן גודל הצורך וההכרח להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בעניינים שמקריבים ומזרזים ומביאים בפועל ממש את הגאולה תיכף ומיד ממש.

ולכל לראש – בעניין המודגש בפרשת משפטים: "משפטים" – פרטי הדינים בין אדם לחבירו מתוך שלום (ופשיטא שלילת הפכו, ביטול סיבת הגלות האחרון), שעל-ידי זה באה הגאולה.

(משיחת שבת-קודש פרשת משפטים תשנ"ב, ספר השיחות תשנ"ב עמ' 363 ו' 371)

ומוכן שכדאי לסלקו להצדדים.

סעודת עניים

ביום שני כ' אדר תשכ"ט נכנס אחד מחשובי אנ"ש שבנו עמד להתחתן באותו יום. הלה היה לבוש בכגדו הרגיל, והרבי פנה אליו ושאלו, האם כך (כלומר בכגד כזה) יכתבו את התנאים?! אחר-כך הורה שיש לסדר 'סעודת עניים'. ומכיוון שהיום כבר מאוחר [=ולא ארגנו את הדבר מראש] יש לדאוג שבמשך יום השבת-קודש או במוצאי שבת-קודש תסודר סעודת עניים והם – המחותנים – בעצמם ישמשו את העניים, ומסר לידי אבי החתן שלושים וששה דולר [כהשתתפות?].

לאחר-מכן נכנס אבי הכלה, וגם לו אמר הרבי כנ"ל, וגם נתן לו כסכום הנ"ל.

(הרבי מסר להם גם את סידורו [באמרו],

שמסדר-הקידושין יוכל לומר מתוכו את ברכת האירוסין וכן (החתן ואביו) יברכו מתוכו "ברכת המזון").

תפקידם של רבנים

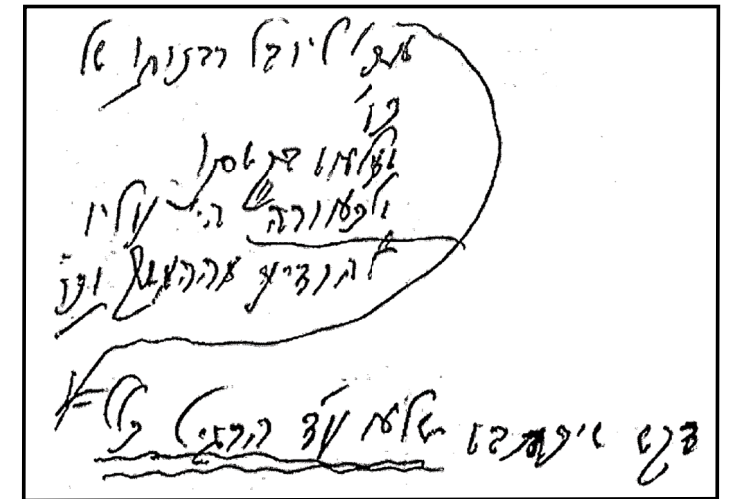
עיקר תפקידם של רבנים הוא – לא רק להשיב על שאלות בעניני הלכה, אלא גם (ובעיקר) לעורר את הקהל שידעו שיש מה לשאול בענין פלוני, שהרי מפני גודל ה"עם-ארצות" ישנם כמה-זכמה שאינם יודעים כלל שבענין זה ישנה שאלה כלשהי! כך קובע הרבי בהתוועדות שבת-קודש פרשת וישב כ"ף כסלו תשד"מ (התוועדות תשד"מ כרך ב' עמ' 672).

חובת הדיווח!

לאחרונה נחשף פתק בכתב-יד-קדשו של הרבי, בו נאמר:

בקש שיכתבו שלא ע"ד [=על דרך] הרגיל כלל מכ' [=מכתב] ליובל רבנותו של [=רב מסוים] כו' ומלאו בקשתו "ולכאורה" ה' [=היה] עליו להודיע מההמשך וכו'. פיענוח הדברים:

ככל הנראה נכתב הפתק לאחד מחשובי השלוחים (או עסקני חב"ד), שביקש שהרבי יכתוב מכתב מיוחד לאישיות רבנית; והרבי מילא בקשתו. אולם אחר-כך הביע את פליאתו: מדוע לא דיווח השליח הנ"ל על תוצאות המכתב, ותגובת האישיות שלכבודה נכתב הנ"ל...

"בקש שיכתבו שלא ע"ד הרגיל כלל". מענה הרבי בכתב יד קדשו

"הורנו מדרכיו ונלכה באורחותיו"

הצצה אל כמה מהנהגותיו של הרבי, מאלה שנראו ברבים • יומן הנהגות משבת קודש כ"ף מנחם־אב תשכ"ו • האם לשנות נוסח תפילה, ומה לגבי זמן התפילה? • היכן וכיצד אמור לעמוד הנואם בבית כנסת? • על חשיבות קיום סעודת עניים בחתונה • הוראות בענייני הלכה ומנהג ועל משרת הרבנות

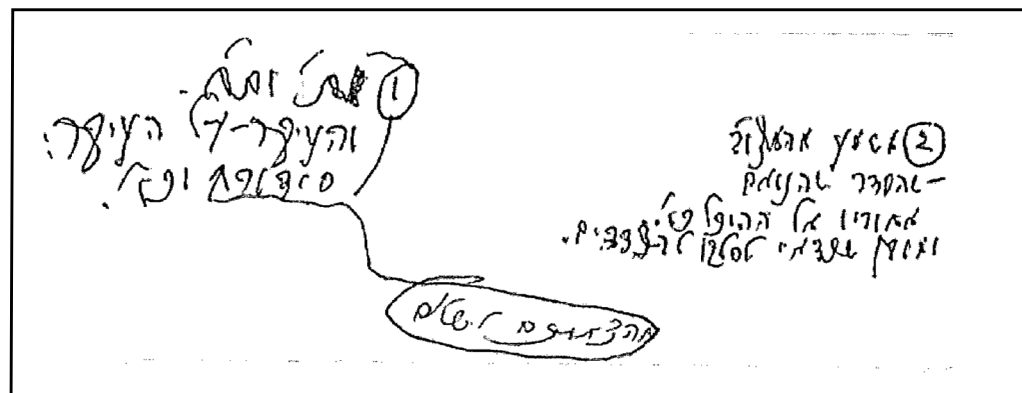
מענה: מהנכון שלא לשנות את זמן התפילה מהנהוג עד עתה, ואלו הרוצים להתפלל אחר כך – יעשו כן באופן שלא ייפגע במניין שעד עתה. ולכן, יבואו על כל פנים לשמוע קדושה ועניית אמן יהא שמיה־רבא, וכו' – ואחר כך יתפללו כרצונם.

לזכרון הנשמה

כך כתב הרבי באחת השנים לסופר החסידי ר' צבי מאיר שטיינמץ (כנראה לאחר שהודיע אודות פטירת יהודי מסוים שעמו עמד בקשר):
ההנהגה במשך הי"ב חדש על פי הנדפס בקונטרסי יוד שבט וב' ניסן הידועים – מהנכון שידיפסו יו"ח [=יוצאי חלצין] שי' של הנפטר לז"נ [=לזכרון נשמתו] ענין שיולמד ברבים אזכיר עה"צ להנ"ל [=על הציון להנזכר לעיל].

פנים לתורה

בשנת תשל"ג ארגנו בשכונת קראון־הייטס מסיבת 'צאתכם לשלום' לכבוד האורחים יוצאי גרוזיה שהגיעו לשהות בד' אמות של 'בית חיינו'; על הדיווח שהוכנס לרבי, ציין הרבי בין השאר (מצורף צילום כתב־יד קדשו):
(1) נת' ות"ח [=ותשואות חן].
והעיקר – על העיקר: סידור [הצאתכם לשלום] וכו'.
(2) משמע מהמצו"ב [=מהמצורף־בזה] – שהסדר שהנואם אחוריו אל ההיכל כו'.

"ומובן שכדאי לסלקו לצדדים". מענה הרבי בכתב יד קודשו

להתפלל – לנוסח האר"י, וציין שהדבר ביכולתו. הרבי הפנה אותו לרב, והוא פנה להרה"ג הרה"ח ר' זלמן שמעון דווארקין (ע"ה) שהפנה אותו חזרה אל הרבי.

בהתוועדות י"ט כסלו של אותה שנה דיבר הרבי אודות אמירת 'הריני מקבל' ו'אך צדיקים'. בתוך הדברים הזכיר שבעת ששיגר כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ את שלוחיו הראשונים למרוקו ותוניס, הבהיר להם שאין להם לנגוע ב"מנהג אבותינו בידינו" בנוגע לנוסח תפילתם, לבד מאלה שייאותרו לעשות כן לאחר זמן מדעת עצמם [התוועדויות תשד"מ כרך א' עמ' 682-683 ובלקוטי שיחות כרך כה עמ' 376].

מאוחר יותר, אישר הרבי להר"מ גוטניק הנ"ל, שבדבריו בהתוועדות התכוון גם לענות על שאלתו הפרטית (נתיבים בשדה השליחות), להרה"ג ר' לוי יצחק רסקין לונדון, כרך א' עמ' לא).

שינוי זמן תפילה

לקמן תוכן דברים שנרשמו על־פי דברים שסיפר רב קהילה במקום מרוחק, שמתוקף תפקידו היה לו ש"ת עם הרבי (בלתי מוגה כלל):
שאלה: כמה מהמתפללים מבקשים לשנות זמן התפילה שמתחילה זה שנים רבות בשעה 6:00 (או 6:30) בבוקר, לשעה 8:00. אחרים טוענים לעומתם שהדבר ימנע מהם תפילה במניין, כי עליהם להגיע בשעה מוקדמת לעבודה. ושאלתי מה לעשות?

הנהגות כשליח־ציבור

"בעת הוצאת ספר־תורה היה הסדר כך: "ב'שמע ישראל' הרים הספר־תורה בשתי ידיו גבוה קצת, ב'אחד אלוקינו' קצת פחות, וב'גדלו לה' איתי' עוד פחות. אחר אמירת המפטיר נשאר הרבי על הבימה ואמר 'קיום פורקן', אותו גמר בקול 'עם כל ישראל אחיהם ונאמר אמן'.
"אב הרחמים', ו'אשרי' גמר בקול. בסוף אשרי נטל את הספר־תורה ואמר 'הללו' בקול, והרים הספר־תורה (גבוה) קצת.
"את המשניות מהקטע 'נפל לתוכה יין וכו' אמר בקול; אחר משנת ר' חנניא בן עקשיא' מעביר ידו על מצחו פעם יד שמאל (בליל שבת קודש), ופעמים (שחרית ומנחה) יד ימין.
"מנחת שבת־קודש:
"למנחה עלה לתורה, אחר הגבהת הספר־תורה ניגש לעמוד ואמר הקדיש לאט לאט".

לא לשנות נוסח התפילה

בחודש כסלו תשד"מ פנה לרבי הרה"ג הרה"ח ר' מרדכי הכהן גוטניק (כיום אב"ד מלבורן) אשר שימש רב בבית כנסת, בשאלה האם לשנות את נוסח התפילה בית הכנסת מהנוסח בו היו נוהגים

כ"ף מנחם־אב – יום פטירת אביו של הרבי הרה"ג הרה"ח המקובל רבי לוי יצחק זצ"ל – חל בשנת תשכ"ו בשבת־קודש. כדרכו, עמד הרבי כשליח־ציבור בתפילות השבת. הרה"ת ר' נתן שי' וולף, מתמימי 770 באותם ימים, רשם כמה מהנהגותיו של הרבי באותה שבת:
"ב'לכה דודי', בעת אמירת 'בואי בשלום' מסתובב הרבי לצד שמאל. ב'בואי כלה' מכופף את עצמו לצד ימין. 'בואי כלה' (הב') – לצד שמאל; "ב'בואי כלה שבת מלכתא' מסתובב בחזרה גם מצד שמאל – [כלומר: עושה סיבוב שלם – תחילה חצי סיבוב מצד שמאל, ושוב מצד שמאל חזרה ל'עמוד'], ואומר המילים בשקט 'בואי וכו' מלכתא' וקצת בכריעה. 'לכה דודי לקראת כו' בקול.

"את 'מזמור שיר ליום השבת' ו'ה' מלך גאות' אומר ברציפות ללא הפסק ביניהם.
"ב'ברוך אתה כו' שאחר 'ויכולו השמים' – לא כרע הפעם [אף שבפעם קודמת שהיתה קביעות כזו כן כרע].
"תפילת שחרית"